

SERMON

GRÊT

VAR MARO

MICHEL MORIN,

EUS A BARROS BAUSÉJOUR ,

Prononcer dirac an asistantet.

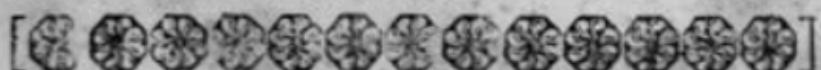
T XIX AA (E)

E GOENGAMP ,

E ty B. JOLLIVET, Imprimer-Libr.

SERMON MICHEL MORIN.

Omnis homo mortalis.

Oll'omp sujet d'ar maro cris.

PELL amser zo , auditoret ,
Aboue ma meus remerquet
Un dra hac a so necesser :
Oll, siouas ! mervel a renquer ;
Oll'oar sujet d'ar maro cris :
Omnis homo mortalis.

Pa feuilletan ma oll leoriou ,
Pa repassàn an historiou
Eus an amzeriou dremenet ,
E remerqàn enne scrivet
Penos Cesar ha Scipion ,
Cyrus , Achil , Agamemnon ,
Epaminondas , Tamerlau ,
Xerxes ha Thamas-Koulikan ,

Uliss, Hector ha Pompée,
Alexandr, Annibal ive
Ha memes bèle-g-luch ar Baill, (*)
O deus renqet saillat er baill,
Ha mervel, en despet dezo,
Hep respect ebet d'o baro.
Gouscoude an oll lecturiou
A meus grèt eus o maleurion,
N'o deus qet qement ma souchet
Evel m'en deusma afflijet
En de hirie, hirie an deiz,
Morin guès maro en hor c'hreiz.

Crenit, plant sempl ha disouten,
Guez frajil, izellaît ho penn :
Cèdr al Liban a zo coezet,
P'evit tra na goesac'h-hu qet ?
Evit rei da entent guelloc'h,
Piou na varvo qet, a sonch deoc'h,
Pa e Morin a zo maro ?
Allas ! netra, n'en n'achapo,
Credit-en, parossianis,
Omnis homo mortalis.
Allas ! oll mervel a renqer ;
Pebes selanç e pèvar guer !
Chete te ase, Morin gués,
Evel biseoas bat na viges.

(*) Autor Qeguin St. Yan ar Bis.

Bet out; mæs allas! ne out mui :
Sic transit gloria mundi.

Evesset, parossianis ,
Dec'h, dec'h diveza er guelis :
Ya, dec'h e velis Morin,
Var dro c'houec'h heur eus ar mintin
Oc en em bournen goustadie
En ale eus e liorzic ;
E voa oc'h ober ur regal
Gant un tronçon bara sègal ,
Var b'ini en devoa ledet
Ur guiseaf qigu'en hed a hed.
Ya, quer calonec en-debre ,
Evel ma tèprae'h un tam paste ,
Dious p'ini an aman' teuet
A gouesse var ho piziet.
P'am guelas e vont er jardin ,
E commanças da vousc'hoarzin.
Ac'hanta, Dom Yan, emezà ,
Ne qet evel-hén eo beva?
Te voa drol, Morin, gouscoude !
Te vouie façal a zoare !
Nan, nan, jarnigoa ! m'en attest ,
Ar maro ne qet greg honest ;
Hag e c'hrouga a gafen mad ,
Hep respect dezi na de oad.
Piou en divije lavaret ,
P'en divije bet da velet

O tijuni , dispar Michel,
E tlejes-te bijen mervel ?
Guir eo sur , den n'el lavarje ,
Mæs maro mic out gouscoude.
Ne quelimp mui tanfoeltr bijen
Pebes col deomp ! pebes anqen !

En effet, mer goulen ouzoc'h :
Piou a laqayo branl er c'hloc'h ?
Piou a servicho an oferen ?
Piou a raï tout hivisqen ?
Neus den capabl eus an dra-se ,
Paour-qès Morin , nemedout-te.
Te roe ar bara benniguet ,
Te re ar guest bep sul reglet ;
Te a gane eus al lui:rin ,
Ispicial gant ul lom guin ,
An antienen couls pe vell
Hac al Livolan a Gastel .
Te da-unan a rē d'ar chass
Eus an His scarza o flaç ;
Hac erfin , evit da veuli ,
Te voa hon *Omnis homo-ni.*

M'o quel , o clèvet qement-ma ,
O tirolla ha ! ha ! ha ! ha !
C'hoarxit-ta , loïcoul pen-follet ,
Hanvap eo oc'h azennet .
Honnes eo al lec'h da c'hoarzin ,

Abalamour d'ur pez latin !
M'o pe ar squeud eus ar sqiant,
E respectac'h an dud savant,
Hac ec'h admirrac'h gant réson,
Ar peziou latin er sermon.
Hac evit commanç oc'h instrui,
Omnis homo a sinifi
Ur pot reut hac ur pot capab
Da ober un dra mar deus mab ;
Ersin, ur pot mat e pep tra,
Ur pot n'en deus aon rac netra ;
Ur pot fin hac ur pot dioc'h-lu,
Non pas ur sot eveldoc'h-hu.

Mes un dra eo hac a zo sur,
Evit ne ma qet er scritur :
Neb a so sot a sonch deàn
Eo sotoc'h an oll evintàn.
Chetu eno petra so cos
Eus an ompinion fos,
Pere ho poa eus a Vorin ,
Abalamour me voa badin ,
Ha ma talc'he ul lérrou guenn
Hac ur bragou rù ha melen ,
A b'ini a lèze ordinal
Lost e rochet da sortial.
Mæs m'am guelac'h-me deus noz
Gant maboutou-aoat dros , dros , dros ,
M'am guelac'h neuse er guis-sc ,

E sonjac'h ve ur sot ven-me.
Nan, nan, ne deo qet, tud signac'h,
An abit a ra ar manac'h ;
O cleuq ! nan, ne oe'h qet ganti :
Cals c'hoas a rancac'h da zisqi ;
Hac evelse ma selaoüit ,
Mar fell dêc'h-hu tenna profit.

An neb en deus tabatieren
A ell breman laqât pris'en ;
Hac oe'h attantion neuse ,
Daou boent a rin , netra goude.

QUENTA POENT.

Goude'a maro, peur liessa,
E ve revelet meur a dra,
Evel m'eo an turubaillou,
Ar buzudou, ar marvaillou
Grêt gant tud vrás, tud an noblanç,
Grêt gant chae drong dre excelanç;
Var guement-mà hep mont larcoc'h,
E livirin daou e'herig deoc'h.

En effet, parossianis,
C'houi oe'h eus bet sur an avis
Da sonjal ha da vedita
Var'n traou a rès Morin amâ,
Brêma so'n nebent a vlayeriou,
Pa grogas bresq'm el lostou
Ar saout, de geel antro sant Marc,
Pa lamont er mèz eus ar pare.
Qement bioc'h voa er e'hartier
A ziredas oll e leur kær,
Hac el lamjont evel deved

Dreist ar porastel er vêred,
Michanç da bedi sant Erbot
Da rei amàn leiz ar ribot.

Mæs, c'houi zivinfe, pennou maout,
Pe seurt santimant nens ar saout?
Diana, lamet a rejont,
An dour beniguet a ejfjont,
Ma c'hoas meur a zishonestis;
Mes henvel tout a so diavis.

Ac'hanta, sonch a zeu dach hu
Daouzec-vlas so bet da vis du.
M'emeus sonch-mad; rac en de-ze
E voa gret foar vrás ganeme.

C'houi a grie var boez ho penn,
Evel un arme a ezenn,
M'o clêvet, da bep nebeuta,
Ul léo anter deus ar bourg-mâ;
Forç! forç! sicour! Autro Cure,
Savet, savet, en han' Doue!

Ar zaout so lapet er vêred.
Aon hon eus na vent enterret,

Morin, disunet dre ar c'hri,
A ziflip er mès eus e di,

En e zaou zorn ur forc'h spern guenn,
Mae er vêred en ul lam crenn;
Ment en aqipach-se d'ar zaout.

Bazat dan ini a ell caout,
Tel fere'h d'omâ, tol troad d'onnont

Quement ha quement ma rencjont
Lamet er mès eus ar vêred
Buannoc'h vit na voant antreet.

Ac'hantata, cleuq, ac'hantata,
Ac'hanta, na var quement-mâ,
Petric oc'h eus da lavaret ?
Aon ho poa rac al lutinet ;
Ha na gredac'h qet, eme c'houi,
D'ar poent noz se ho c'hasardi ;
Mes Michel Morin a raz deoc'h
Mont pep hini gant e vioc'h
Ar rest eus an noz da gousqet.
Ha c'hoas, tud cris, ne voelit qet
D'un den quer mad, erfin d'un d'en
Qen douguet d'e amezeyen ?
Rac n'oa qet red dezàn neuse
Bean e roched d'ar poent se
O vareqât ar bêrejou ,
Er risq da goea er beviou ,
Pa voa an oll en o goele ,
Qer eousqet vel ar vioc'h-se
Pini a glêvan o roc'had.
Clêved a res-te ur vech vad ,
Louzen goz, ampoeson ar c'hi ;
Difun, ur vech-all e coussi.

N'oc'h eus biscoas den ac'hanoc'h
Sonjet er mad a eure deoc'h ;

M'ho pijo, e vijac'h touchet
Pa velit e zeo decedet.
Alla! Morin-guès so maro!
Au dro-mi é grèt e varo.
Cant guech bemde e lavaràn,
En Michel Morin pa sonjàn,
E voa'domach bras d'ar roue
Defot n'e voa bet en arme;
Rae ur c'habiten exceilant
E vije bet certenamant,
Hac e toueje hirio an de
Cocarden, croas-merit, cleve.

Memor am bezo do james
Eus ar pez a ras au devez
Ila varvas e vreg Ferina;
Ur vregoic eus ar gentila;
Ur vreguic sur, tamperet mad,
Promt da denna, lent da lacât,
Carantézus en beb fêçon,
Sqüer a bobl, phenix ar c'hanton,
Ur pezic serviaabl eu ty;
Ur botrës hac ha voa ganti.....
Ouspen-se, siel bras d'e goas
Vel Helena da Venelas,
Vel Jupiter da Junon,
Vel m'ee da Vedec Jason,
Vel Venus d'ar c'ham Vulqin,
Vel cujs a re ali e.sin.

Ha choas memes e leverer
E ouïent mad en em ober
Quent na voa ganta na ganti
Mansion ebet da zemezi.

P'oa Perina var e goele,
Er sicouras dre charite
Da vervel. Pa falie dezi,
Sot e vije miret outi

Pa voe maro ar glanvoures,
E redas d'ober an toul bez ;
Neuse tigoras ar c'heler ,
Hac e laqas branl er c'hleyer ;
Redec da guerc'hat Perina ,
Crapat enni hac he zainma ,
Da gaout ar bez neuse souden ,
E zeulel enni var he fenn ;
Cana couls hac al *Libera*,
'Dies iræ , dies illa ;
Teulel gant ar bal var he c'hein
Douar ha pri , grouan ha mein ,
He enterri , en ur guir cren ,
Hep biscoas gouela heraden .
Neuze evit guir voa ebat
Guelet **Morin o labourat !**

C'hoas e c'hoarxit , banden loeyou .
Cac'herien en ho coueleyou ,

Pebes pitie eo ho quelet,
Tud divalo, imbecilet,
Tud diréson, traou debordet,
C'houi rafe din coll va speret
Me so sur, pa onzoc'h hirra,
Ma ouzoc'h qet nemeur a dra.
Ne qet ur sot a so ganéc'h;
It atao, m'en talvezo dêc'h.

Ha te a gléo? azen guernoc,
Me rei did lèzel da storloc,
Te just pehini a zo ase
O tiscrougnal bars en toul-se
Foeï, foeï, foeter e spillennie,
▲ golles o c'hoari poullie;
Ma rancàn-me sur mont ase,
E pèi va chamejou-me.
Rac an daboulin e spontes,
Ha rac ar soudardet iveau.
Man, Morin n'oa qet eveldout,
Rac na sponte eus netrain tout.
Probatur verbi gratia.
Peoc'h! hoc'h attantion amâ.

Map ha map-caer ar c'holas **bras**
En em ziframme evel chass
Er jardin, divarben ar prun :
Er guez ne voa chomet **nicun**.
Ar blêo a luye dre ar jardin,

Ha n'oa qet apparanç a fin ;
Rac , an daou laër, an daou fripon
A saille evel daou leon.
Hap! hap! eme Michel dezo ;
Brêmâ , potret , m'o sicouro.
En dont diou gamet var e guis
Evit quemeret e franqis ;
Nense e crog en lost e zê ,
Hac en ur pie lam var ar c'hê ;
Grap en colierou va fotret ,
Hep caout evito nep respet ,
Stavad d'emân , tol troad d'ennont
Flip , flip , hac en em separjont.

Un den a gavas var e du ,
A zisclapas so qen er ru ,
Hac a ras dezo e bouca
Brao bras hac e relounca .
Evelse en eur vont abiou
E rè vad ne voa fors da biou.

Evidoc'h-hu , bouc'het anat ,
Ne dalit qet ur c'hornedat ;
Rac panevert Michel amâ ,
E voant c'hoas oc'h en em ganna .

Ma couten déch va fablennou
Tennet eus a gos tolennou ,
Neuse ec'h alfac'h lavaret :
Dom Yam hon laca da gousqet ,

O conta deomp eus e guelorn
Ur bibl nevez ha comzou born ;
Mes ne d'è qet traou tremenet.
Na rismodellou cos grac'het
È a lavaràn dèc'h bremà ,
Mes ar virionez ar sclerra ,
Erruet dirac ho taoulagat.
È velet oe'h eus e falc'hat ?
Jarnidiaoul ! brava falc'her !
Saceristi ! brava labourer !
Ur blijadur ! voa e velet.
Et voan a benii caér da sellei
Pa falc'he foennec ar prat don
Ha dridal a rè va c'halon.
Pebez marvail er font ivc !
Abars commanç e tivisqe ,
Ha goude var un alanad ,
Hep na boursoufli na passat ,
E crog en e falc'h , fret , fret , fret ,
Qen na vije er pen arruet :
Hac e veljec'h en dro dezà
An ervennou yëot o coea.
Erru-ta hep dihan er penn ,
Deus e c'houris e lam e ven ,
Hal el lem , fes , fes , fes , fes , fes ,
Drem e fals eus an daou gostes .
Goude var goif e rochet bloc'h ,
Quet gleb , jardogoae ! hac ur broc'h .

E laqa e ven en e blas,
Hac e labour evel biscoas.
Evit guir e c'heller conta,
Ur falc'hic natur en devoa;
Mes gouscoude eo ref avoui
Voa goelloc'h an troad eviti.
Rac, clevit, n'oa qet Yan na Pêr
Voa Michel Morin, ya c'homper.
Armid, ar vagicianes,
Ne rè qet quer buan ur pales
Ha ma rè Morin e baro
D'ur foennec vrás a dro var dro.

Na c'houi, merc'het liboudennet
Viltançou cam, loudourennet,
Guelet oc'h eus-hu er vro-màn
Biscoas falc'her evel emàn?
Responent-ta, deus-tu, deus-tu.....
Penos? dre ho cousq eo'e'h-hu?
Queit e vijac'h o trei ho penn,
E falc'h a droc'hje ur garg foen:
Rac evit se, c'houi voar erfat,
E voa hanvet boureo ar prat.

Mes, gant e fals voa terruploc'h,
Evel ma han da zisquez deoc'h;
Rac, pa sonje, gant un tol cren,
E tiscargue ur scour guezen,
Hac en daou dol fals, trap-fri-frest,

En discoure dêc'h pront ha prest.
Cric-crac, evit ma er guiot,
En un tol dorn e rè fagot,
Fagot en deon hac a so
Guelloc'h evit fagot ar vro;
Fagot cloq, grêt mat ha buan,
Nonpas fagodiou bian,
Mes fagot tennet dre c'haol Herri,
Fagot capabl, fournus da zévi.

Peoc'h a roï, elgues Sant Erbot,
Yan an ognon, Fanch bleiz ar yod,
Braguezennec lous, laouennec,
Expert ar moc'h, vil glaourennec.
Ha te sonch dit eta gonzout
Petra eo fagot goude tout?
Guir eo ive, fagot a res,
Fall pe vat, evel ma c'helles!
Ya, clasq ober, da barlant scler,
Mes nonpas evel ma tleer.
Qê, qê, soubl da ben, ampoeson,
Rac poan vrás a res d'am c'halon.
Michel erfat a voa ur pot.
Evit gouzout ober fagot!
Jarnicoton! fagot a rè!.....

Mes, sellaouit é'hoas adare.
Azeit mar qirit aze,
Rac na det qet c'hoas alesse.

**Morin guèz a hent all a voa c'hoas
Uu den guiriou , mar boe biscoas.**

Un devez morgoë !.... ahàn !....

Me roas ul louis-aour dezàn

Da gas da di va avocat :

Petra res-én , nemet laqat

Ur pes aour fos a voa gantàn

En e blas da renta dezàn !

A ben un nebeut goude se ,

Ur mis pe zaou marteze ,

Dont Kerdalou d'ar presbital ,

Lavaret voa ar pez aour fall ;

Ha cass Catel buan ato

Da guemén an *Omnis homo* :

En e gaout a rês quer buan.

— « Penos , emomme , artisan ,

» Grêt oc'h eus-hu an drama'n dra ,

» Evel ma pretant an den-má ?

» — Ya , emezan , autrou Cure ,

» Rêson en deveus al laér-se .

» N'oa mar ebet , abaoue pell

» E voa ar pez-se em gedel ;

» Pa felle din e basseal ,

» E lavaret din e voa fall :

» Qément ha qement , ma songis

» En lacat en daouarn justiç . »

Eus qément-me e dêc'h hanvap

Peuos Michel n'oa qet gaouyat ,

C'houi m'o pe ur seurt attanchou
En em rofe toué d'an diaoulou,
En un nac'h créun ho laëronci.
It, n'oc'h mad nemet da lastri,
Fouguërien, oll tud revollet,
Tout e rancac'h beza crouquet.
Mes m'an oc'h eus devotion,
Prestit mad oc'h attan ion,
Neus netra edifiantoc'h
Evit ar pez a gontà deoc'h.

Ma viges bet a galite.

Va faour-qes *Omnis homo-me*,
N'oat qet bet ouzit quer cruel.
Neuse da hano immortel
A vije er c'hazetennou
Er penn eus da actionnou,
Scrivet, mil-bomb! a la frisad,
Gant paragraph ha signolad.
Mes abalamour n'ont qet nobl,
Out abandonet gant ar bobl,
P'ini ne all estimout den
A nez cleve pe cocarden,
Chetu eno vit pe rèson
E tileser an abandon;
Hep n'eus ac'hanout neb memor,
Ha gouscoude sur da histor
A so ur pez eus an drolla
A ouffet clèvet er bed-mâ.

Ac'hanta, bragueyer crotet,
Disquilit a c'houi so potret;
Imitit an *Omnis homo*,
A b'ini ema'r zouel hirio.

M'ho coel o c'hoarsin, paganet,
Tud divalo eos-doganet;
Pa zoc'h contan da viana,
Tavit, pa na dalit netra,
Ha grit bremàn attantion
Var ar scizvet reflexion
Oc'h eus clèvet bete brema
■ comparéson da netra.

Brema vo bla da vis here,
E voac'h amàn ive neuse,
An tan goal o veza croquet
Ne oun penos en hor porchet,
Morin a grap var an doen
Evel gouinver var ur vezen,
Ha rampa oc'h all lein neuse,
Evel var guein un ancane,
Evit arréti, emezàn,
An tan goal, o cranehat varnàm.
Mes evel m'oa sec'h ar matier,
N'allas qet ober e affer.
Pa gommanças an tan seuilla;
Flip ha flap var e dro grilla,
Ha dèvi memes e voustach,

E quitas crac e varc'h louac'h,
Hac e tisqennas izelloc'h
Da c'houlen sicour digueneoc'h,
Dreist oll digant Pieres Gravart,
Pehini a voa ur pot bavart,
Gant pehini vije alies,
Dre m'oant mignonet assambles :
E hanvet en d'oa e heritour,
Mar bije evit e sicour.
Pieres Gravart, ouzoc'h erfat,
En voa qet terrapl trempet mat,
Qen neubeut hac al loe bras-se
Zo e tiscrougnal en toul-se.
Per a grias var boez e benn :
Dilam eta en ul lam crenn :
Morin d'abord a zilammas
Var gouug Gravart hac el lazas.
Ha goude tout, d'am santimant,
Eres e dol onestamant.
Ar chari e, var a glévan,
A gommanç dreomp hon-unan,
Ha preferablamant d'an oll,
Eleomp miret d'en em goll ;
Ha honestoc'h é da un den,
Neus fors dezàn dre pe voyen,
Mar guél, en em sovetaï,
Evit n'en dé en em reï.
Ur voel én eur javas gorssoe'h,

Ur e'hart leo ac'hàñ pe dostoc'h,
En ilis ma c'hexorciset
Ur plac'h coant a voa possedet.
Guillou, clèvit, a lavare
Dre fors biqen na sortije,
Anez antren e cors Morin;
Chetu-én nec'het a la fin.
Tost en eur gave d'an duat,
Hac erfond e voa tostic mad.
Mes petra eure va den-me?
En em fila eus ac'hane,
Mont d'ar porchet hac ezca
En ur pinciu a voa enna,
Sevel e vrabou, tronç vleo,
Starda e zillad var e dro,
Plant'e doc het'e zaoulagad,
Qemeret tout tress ur pol-mad,
Ha da grial var bonez e benn:
» Deus-ta, diaoul, mar dout un den;
» Saill en hema-ta, mar credes;
» Soutenn ar pez a leveres.
» Avanç eta d'an avantur,
» Mar sonch dit da c'honit ont sur.
» Deus-ta, diaavanç un neubent,
» Nemet aon a pe rag da squeud;
» Rac mar dout fur, vel a glèvan,
» Ne lèzi qet da incitàn.
» Dired eta, cos diaoul born,

» Deus, ne meus qet a on eus da ;
Petra ouffet caout galantoc'h,
C'hristenien , m'er goulen ouzoc'h ?
E bar er vro-màn ne voa qet,
N'ac er bed antier n'er c'haffet.

A brepos, tud, mar boac'h amâ
Dissul fasq vian divezâ ,
Etro pad au oferen bred ;
Soneh oc'h eus ? perac no pe qet ?
Ya , dissul c vez o bloas.....
Penos , tud sod, nouoc'h qet c'hoas
Epad ar prôn al lapousset
Gant calz a drous hac a gaqet ;
Partout amân dre ar volsiou ,
Var ar plench hac ar mogueriou ,
Oc'h ober o neïzou , chetu ;
Red e dezê ober un tu ,
Ha ne voa goas ober amâ ,
Pa voa plaçou ar re vrava ,
Ouspen daou c'chant var peb moguer
Evit mont er mes d'o ober ,
Grêt voa dezo plaçon qer brao
Evit gournijal tro var dro ,
Ma credent oll , en o divis ,
E voant bourg'hisien eus an ilis ,
Ha ma rent eur charivari ,
Ur musiq hac ur jolori ,
Ma voat o songal sur neuse

Digas an alc'houeziou deze.
Just e vije en guironez,
P'o devoa an huel!a mouez.

Me glasq reï da entent deoc'h
Caout sonch da vinoue'r ho moc'h ,
Ha qercouls e vije din tevel.
Ha pa vijen bet o vervel ,
Ne voant evit rei da entent ,
C'houi tout evel statuou sœnt ,
Digor caër ganêc'h ho qinou ,
Hae ho taouarn en ho pragou ,
Ne droac'h ho taoulagad morse
Divar al louënidigou-se ,
Hep clasq ar voyen d'o c'has pell :
Mes an *Omnis homo* Michel ,
Dre ar guir sqiant a gavas
D'o chasseal an insign vrás .
E voa d'an ampoent-se azeet
Ase er plac ar fabliquet ,
Pa ras din sin e zè dezo .
Me sonch din er guelàn ato
Gant e aer naif , brao ha qempen ,
Oc'h ober sin din gant e ben .
Rac anez anaout e zoare ,
Ne vije den na guemerje
Michel guès , hon *Omnis homo* ,
Yit procurul-fiscal ar vro ,

Pa vije en e habit vrao,
Rac an habit, clêvit, a sao,
Ha Morin a voa sigoler,
Disignac'h queit ha ma renquer.
Pa er guelis oc'h ober sin,
E santis penos er gre dîn ;
Rac evelse ec'h explique
Gant e ben ar pez a gare.
P'er guelis savet en e za,
E songis e zê d'hon laza :
Mes , tricolor ! ne qet se c'hoas ;
Ur seubelen e guemeras,
Var ar banc e saill en e za,
Fredi , fredon , bredi breda ,
Te ne di qet , ha te yelo ;
Te ne pezo qet , te pezo ,
Hae eus an eil pen d'eguiie ,
E rafalc'has tout evelse.
Ar gniad-qenvid a scubas ,
Al lapousset a zineïzas ,
Pilat , distaga , filboucha ;
Sedari , chasseal , difouec'ha ,
Difoustra'n neïzi a ras crac ,
Hep na chomas na ric na rac .
Panefe an *Omnis homo* ,
Petr'or bije ni grêt eno ?
Nescio vos ; nan , nan , n'en doc'h
Entrezoc'h nemet pennou moc'h

N'en deus fors, banden loueou **bris**,
Abas ma zin eus an ilis,
Grit un uebeut reflexion
Var an eslim hac ar fêçon
En devoa da garillonad
Pa vije en e humor vad.
Gant e glêyer e vusiqe
Qer caër, qer bra, ma c'hestone
Qement a glêve anezan.
Gouscoude, selaouit aman :
Na foeldr tam music na vouie ;
Hac e lavare e yam c'hoas,
Penos e voa un domach bras
Ne voa bet he mab e Paris
O tesqi lezen an Ilis ;
Abil estranch e vije bet,
Dioc'h an doare eus e speret ;
A dra certen, salo vige.

Mes lezomp ar c'homzou caer-se,
Ha pignomp en tour a speret,
Da zelaou e vusiq parset.
E peder gorden e crogue,
Hep dont d'en em geni gante ;
En diou gant e zaou zorn o daou,
En un all a leiz e c'hinou,
Hac e benn oc'h e dreit scoulmet ;
Ha pa vije en em strellet,
~~Em~~ em stricqenne ep nep droug,

Evel pa barlantjen ouzoc'h :

» Ten, ten amà, ten, ten amà,
» Ten da eva, ten da eva,
» Ten, ten guin, ten, ten guin,
» Ten guin da Vorin, da Vorin. »

Nac ar c'hèst a voa marvaillus !

Morin te a voa burzudus !

Ouspen an don-se en devoa

Manielou ar re vrava.

Rac un den abil un devez

O passeal ama dre'r barres

A lavaras, ameus clèvet,

Dre'r bour-mà ne orn qet da bet,

Penos, en un necessite,

E c'halge coms eus ar roue.

Evit guir, ne qet un orin

E voa'r pot qèz Michel Morin.

Cana rô sur heb lenr ebet ,

Qercouls hac un ogrou fachet.

Ractal ma chantre en un ilis ,

Flap..... var e guein , chap , supilis .

Bale a rô evel un escop ,

Atao, mardiac'h ! sonn hñ prop

Hac en ur rodal e roje

Ar merq dêc'h eus a guemense .

Ur blijadur voa e veled .

Pa ranget mont e tro'r veled .

Petra oc'h-hu en e guichen ?
Clévet a refet brén'a souden.
Morin gues a voa en o tomes
Ar memes tra, ya, memes
Evel ma vez amàn guelet
Ur golein bome dispaqet.
E creis ur c'haread panes.

Mes, a lavaro grand-bragues,
O respont dèc'h dre bo fèçon,
Comparèson ne qet rèsom.
Petra ta? Guelomp, *diotinguo*,
Ma n'en dè conform, *concedo* ;
Mes mar dè conform ed a hed,
E tal rèsom evel m'e dleet ;
Nonpas rèsom *strico sensu*
Hac e c'hoari emedoc'h-hu ?
Pe'r gomparèson conform-ta,
P'er rèsom fos eo eo ar gueilla ?
Gouennit digant potret Rosco
Pet saven so d'ober no
Ha c'hoas e fel dèc'h, eme c'houi,
Disput var or philosophi ?
Disquit sonjal abars parlant,
Ha list e peoc'h an dud savant.
C'houi euteur ma prouvin amàn
Pegner conform e rèsom àn,
Po comparachàn oc'h panes ?
Sellaouit ta, ne qet dies,

Ne qet red din bez a biqen.

Ar guer-se a baneseyen
A so deut demeus a banes,
Ha rac se ta e zeus iveauz
Entreze rapport mutuel
Ha relation naturel.
C'houi è sur a baneseyen ,
Evel ma tleed er c'hompreñ.
Ergò, pa ho comparac'hàn
Oc'h panes , evel ma er gràn ,
Em eus rëson vad d'e obcr.

Ac'hàn ! bleo brun , ac'hàn couer ,
Ac'hanta ! ne qet evel se
E digas an dud d'an ere ?
Ne qet evel se è disqi
Penos e renquer rësoni ?

Mes ne exançomp qet netra ,
Nemet sur e vemp da guenta ;
Na qen neubeut e rë Morin.
Mes petra dal dezàn erfin ?
Chetu-én maro gouscoude.
Ha ! *Requiescat in pace*
Vantre-saint-gri ! ya , me attest
E voa Morin un den honest.
Mar dougue bepret bouton prenn ,
Ne voa qet orgouill certen ;
Rac eyit preuv a guemense ,

E dad-caér a voa mestr qere.
Qerqent ha ma save e vouez
Bars er gousperou en hon touez,
Ne veljac'h partout nemet chaç
Haî, o tecampi eus o flaç.
Ha panefe aon da ober
Un tam dismeganç d'e vam guer,
Deiz ha nos e creten facil
E vije map un digentil.
Diana soupçoni so dleett
Voa gant e vagueroz chenchet,
Pa voa ganet evit ober
Traou quer burzudus ha quer caér,
Pere so tout mercou patant.
Ne voa qet an deu-se paysant.
O feï nan ; ma vije ive !
Me a brouvo d'êch qemense.
Hac etre daou, c'houezomp hor fri
Ma zimp neuze deus-tu ganti.

Chetu ase ar poent qenta.
Den a ell eaout abec ennâ ?
Ne gredàn qet e ve ganet,
Hac er fond ive n'en deus qet.
Mes abars commanç a neve,
Qeit a ma meus amser ive,
Da vont da lavaret e c'hân
Un *De profundis* evitân.
Ha c'houi ive banden ezen,

Criit qen a faouto ho co corzen ,
Pa n'ouzoc'h ho *Te profundis* :
Sant Morin , *ora pro nobis* :
I c'han d'azea em c'hador.
Ha da guntunu'in histor.

EIL POENT.

UN deves, n'eus qet pell a se,
Ar pot Michel mont d'ar chasse,
Fusuill carguet, gibiceren,
Poultr, bour, drage ha cart
Pa voa e penn ar valanoc,
Cetu Morin lemel e doe,
Avanc e benn azioue'h an lann
Da sellet e toez ar balan;
Hac én guelet un anter-gad
Etrezec ennàn o tostad.
Pebes spectacl evit Morin!
Dac, dac, ha mont var benn ur glin...
Anjou; feu, paon, hac e filat.
Ah, vembrebleu, brava tam gad!
Va den en ul lam dreist ar c'hê
Saill var ar c'had, crap en e zê
Un dro var e seul, ha d'ar guêr;
Ah! dam, ne selle qet en qr.
E dioada hac e farda,
E brocha hac e ambrocha.
Treï'r ber, ober ton dirazi,

Hac he laqat da frissoni.

Pa voe prest , e voe servichet

Oc'h tol evit beza debret,

Rac ne ouzoc'h qet marteze ,

Ee voa tam en ty an deiz-se.

Command a rer hep dale pell ,

Biscoas ne veljoc'h netra vel.

O ar madic ! ô ar cher vad !

O guella den ! ô matta gad !

O matta regal ! matta bouëd !

Perac ive ne vije qet ?

Poaset e voe croc'hen ha bleo ,

O excellant *Omnis homo* ,

Nan , vantrechien ! n'o qet e bar

Etre an ên hac an douar.

C'hoas en e lammou voa noploc'h ,

Evel ma zàn d'e zisquel deoc'h ,

Rac Michel , va zervicher mad ,

Qer fidel din-me ha d'e dad ,

En deus epad nombr blaveziou

Rentet din cals a servichou.

Goude tout , n'on qet estonet ,

Rac , evel moc'h eus tout guelet ,

Ha pa n'em bije nemet yod ,

Morin en divije e lod .

Pa vije bioc'h besq pe daro ,

Em sicoure brao d'o goro ,

Ha ne sertemp an duellen

Qen na vouze ar variqen.

En dra vije bara em zy,

Ne vije qet lent e tebri.

Eenza voan ive en e dy

Qen hardis evel va hini ;

Mes eus va zy-me, gouscoude ,

Peur-liessa eo e veve.

En ur guer, guella ma ellen

Er beven hac er sicouren ;

Tentet e vijac'h da gredi

E vije ar mab eus an ty ;

Marteze voa me ne on doare ,

Netra ne ra dèc'h qemense

Diana , sqiant en devoa ,

Ha gouzout peur en implija.

Ia Morin ; am serviche

A la pilpot guella ma c'helle ,

Evel m'ar prouvin dèc'h amàn .

Peoc'h a roi beguel an ân !

Nebaon , n'er grez qet da vanac'h .

Me ac'h avertiss , Yan e zac'h .

Qê , pa deuï da c'houlenn da basq ,

M'en assur dit e teui de glasq .

Mœz nemet fê e ve ganez ,

Sellaou an dra-màn mar qerez :

Sellaou peguement a vancq dit ,

N'en dout qet ur pot intrepid .

Jeus mar ébet , pevar hure

A deuas d'am guelet eur beure,
Ha tout, evel p'am bije jœa
Eus o c'haout em zy da leina :
» — Penos a ra Autrou Cure ?
» — Gaillard ato, ha c'houi ive ?
» — Evel ma velit, treud atao.
» Azeit. — Nonpas ; ped heur eo ?
» Deg heur anter, neve sonet.
» — O pecc'h, bon emedomp abred. »
Ne c'heus qet leïnet c'hoas, cure ?
» Ne meus qet c'hoas. — Mat, qenta se
» Gra oza lein, hac e're daon,
» Deomp da velet ar jardinou,
» Ha da laret hor brevier. »

Ne vouien petra da ober.

Ya, m'en assur, me voa nec'het,
Rac n'oa forz din pelec'h sellet,
Ne velen qet ebars va zy
Au tanfisoëldr tam da zeb.
Ha n'oa qet un diaoustreguez
Beza en ur seurt tieguez ?
Petra voa affter ar re-se,
Dont d'am guelet-me an deiz-se ?
Ne qet m'am be c'hoant gouscoude
E ve publiet qementse ;
E secret e el lavaràn deoc'h.
D'o pera sot, m'er si ennoch
Mes pa voant ta deut gouscoude,

O lesel hep tam a voa ive,
Evel a ouzoe'h disèçon;
Rac maro e voaut gant an naon.
Mes pe seurt lein da brepari,
Pa ne voa foeltr tam pesq em zy?
Rac me a mens sonch mad bremàn,
De quent ar sul e voa'n dramàn,
Pe de quent ur gouel marteze;
N'en eus fors goude tout ive.
A cousgoude, fors a so;
Vigil a voa sur deomp ato.
An *Omnis homo e teuler*
E zillad var bord ar rivier;
Taflao, frrrrr, hao en ul lam crenn
E plonja en dour var e benn.
Ni sonje tout e voa beuet.
Mes, jarnicoton! ne voa qet;
Rac souden goude e savas.
Ha gantàn ur picol pesq bras.
« Ac'hanta, emeàn, deomp-ni,
» Tud ar roue mac'haign int-hi? »
P'an devoa neyet bete'r bord,
E tol ar pesq divar et dord.
Vantre-chien, brava aneval,
Assa, na brava pen chatal,
E c'hinou qen digor gantàn
Ma cusse tout ho pen ennàn.
Ennes a voa sur, pa gomzot!.....

Tevel a ri-de , den diot ?
Brassoc'h è calz da c'hinou-te
Evit n'oa hini ar pesq-se.
Ha te voa capabl da souten
E vraguesen da ur seurt den ?
Ia , ia , façou marmous ,
Morin a voa coq ar barous .

Ar c'hës ! Doue d'e pardon ,
Brava tol a res-en eno !
Neuse e trousas e vanchou
Hac eus e abit al lostou ,
E gontellic a zigoras ,
Ha neuse ractal el lemas ,
Tuf , tuf , tuf , tuf , gric , gric , gric , gric ,
Hac e crog er pesq manisic ,
Nonpas pesqic , mes ur foëltren ,
E zisiripa prop ha qempen .
Ma rejomp gantân ur frico
A dalie c'hoezec pe var dio ,
Hac ur soç quer mad a voa grët
Ma lipjomp oll hor biziet .
O guella pesq ! ô guella den !
Nan , nan , sur , ne squizin biqen
E publia partout dre'r vro
Voa Morin an *Omnis homo* .
Ur vee'h c'hoas , matta frigoussen !
Corbleu , brava giboloten !
Qen excellant voa preparet ,

E carjen e vijac'h o velet,
Ha pa n'o pije anezi.
An distera tam da zebri.
Evit guir, eus an touch guella
Voa giêt ar frigoussen gantâ ;
Hac evit rei da entent dêc'h ;
Evel pa vijac'h var al lec'h ,
M'en assur, hep laret guevier ,
Neus marmiton na patesier
A osse guelloc'h nn tam boued ;
Ah, dam ! c'hui vije guel souet ,
Ya, pa sonjân gonscoude ,
Pebes tol a res-ân neuse !

Morin gués ! va bennos vañout ;
Te voa un den hac en doa gout !
Rac, evel m'er gouzout ive ,
E voamp coc'h-qy penevert-te .
Mes petra dal en de hirio
Da Vichel e oll viraclo ?
Erfin tout, chetu-en ase :
Bean ne blaç piou a garre ?
Oh nan hini n'en de nec'het ;
Ha ma-unan ne garren qet ,
Evit oll vadou ar bed-mâ ,
Ha pa c'hallen resuscita ,

Tignousien , ma na davit qet ,
Mar c'hoarxit evel ronscoet ,

E vea sot laaret guer mui.
Gouscoude evit oc'h instrui
Da zioñal piz eus ar maro
E e sermonan dêc'h hirio;
Rac e peb oad, ouzoc'h erfad,
E renquer, allas! e c'hropal.
Morin a voa c'hoas yaouanq flam,
P'en deus ranget ober al lam;
Ya, en fleur e yaouanqis,
Trégont vloas nemet daouzez mis,
O conta biqen na muiqen,
En devoa just ha netra qen.

Tao, tao, fri marmous, gant a ri,
Biqen an oad-se ne veli;
Crouquet vi abars bla amân,
Ha ne qet esten, a gredan.
Lavaromp c'heas, p'en eus amzer,
Biquen ne vanqo ar matier.

Un devez eus en em bournen,
Evel dre chanç ur diarc'hen,
Eur sourd bras a flêmas ennâ,
Er santimant vad de laza.
Ac hanta, ur vech gouscoude,
Petra sonjit var qement-se?
Sonjal a rit sur, ha ne qet,
E voe tost da veza lahel?
Bah!.... ne qet se a erruas,

Rac ar sourd hepqen a varvas.
Ha goude tout, domach vije :
Eus a betra en em velle ?
Rac ne voa qet affe sourdet
Frota o lost eus Morinet.
Biscoas ne ras quer fall devez
Abaoue ma voa e vuez.
Mes evessaît brêma pis ;
Erru ar c'hi var an tapis.

Neus mar ebet, Michel o vont
D'ober e guest da Bondeont,
E bistolen a voa hantà ;
Carguet leun couch, na petxa ta ?
Mès pa voe erru tost d'un ti ,
Dilapet ur parfoueltren qi ,
Rampa, morgoaë, e creis en hent,
Goal reud e lost scrignet e zent.
Pa velas Michel, al loen fall
A gommanç grognal hac arzal
An aotrou, p'ini er gouele,
A grias divar bord ar c'hè :
« Hiss gantan. Dragon, hiss gantàn :
» Alon, Dragon, pill varneàn.

An tam ar blei a aneval
Ne voa qet en gout da farçal.
Neus fors, Morin en deporde ;
Ar c'hi, oüaou, oüaou, a zirede.

« Deus amàn , tête , deus amàn .
Inutile eo parlant ountàn .
Morin tenna e bistolen ,
Dragon deàn en ul lam crenn .
Morin : « d'o toul . » Ha ssei varnà ;
Ar c'hi , hagn , hagn , crapat antan
Da glasq devori e visach ;
Morin hep deport davantach ,
Dac , dac , banta e bistolen ,
Tan , paon..... ar c'hi disregui crenn ,
Ha moat ractal en ur grial
Da guichen e vestr da yudal .
Ar goad a ruille eus e vin ,
Evel an dour eus ur velin ;
Rac Michel pa losqe tennou ,
A vize bopret d'ar guenou .
Hac an autre en em c'houeza ,
Disgas testou quer brao ha tra ,
Affer da Vorin adare ,
Abalamour d'an tenn caér-se .
Calvet ar pot da d'yr sican ,
Morin en em gaout quer buan .
Evit reson e lavaras
Dar barner en interrojas ,
E voa evit en em disen
Eo a renquas leusquel e denn .
Caér an defoe , jujet voe ar proces ,
Ha condaonet voe Morin guès

Da baea ar c'hi prout ha prest,
Pe autramant lezel e guest.
Daon artiel goell fachus deàn;
Chut, chut, ha clèvit aneàn :
« Dragon, peneved ma zenn
» En doa ma lonqet hep holen. »
Hac ar procurol eus al lez
A respont deàn : « Ma carjes
» Et voas bet quit a guement-màn
» Trei gross da bistolen deàn.
» Ræson oc'h eus, eme Vorin,
» Hac ober se voa ma dessin,
» Ya, ma carje qi an aotrou
» Trei e lost el lèc'h e c'hinou. »
Poezet e voe ar rëzon-se
Deus an eil tu hac eguile,
Cavet valabl, evel ur chanç;
Revoqet ractal ar setanç;
Grêt cals a formaliteou
Grêt da Vorin ha d'an autrou
Mont qein-eus-qein var guementse,
Evel ar goez a Sant-Jaoue.
Hac en zo marvaill? mat ha fal
Omp oblijet d'en em zioual
Ha da veva bête'r maro,
Mar guellomp, cousto pe gousto.
Sabredeboa, na pebes den!
Ia, ia, foulaillesen!

Me euter mont evel ur c'houil,
Mar boa den e vro qen habil.

Brava acolist, ha ne qet ?
An autrou a chomas estonef.
Sant Jupiter, c'houi a gose !
Ennes a vee mezus neuse !

Evidoc'h-hu, bouc'het hanvat,
Ne dalit qet eur grabanat,
Ma vijac'h bet en affer-se,
E ranjae'h pean ar c'hi-se
Ric ha rac var oc'h ivinou ,
Rac ne ouzoc'h qet ar c'housiou .
Petric, dogan, respes din-me :
Ha da Vichel qercouls ive :
Rac da c'hinou a so re vrás
Vit en em denn eus ur seurt pas.

Nep a barlant dirac noter
A renq beza disfinouer,
Ha c'hoas avoale'h d'ober gantâ ,
Ha re memes peur-liessa.
Michel er grê, se so certen ;
Mes Michel ive a voa den
Ha n'en doa qet aon rac e squeud,
Na rac ar justic qen nebeut.

Ia, partout e livirin ,
Hep bijen james e squisin ,

Voa Morin un den excelant
Dreist an oll généralement.
Mæs u'eller qet e expliqa,
Na renta rëzon anzà ;
Omnis homo a lavar tout
Ar pez a so en hon galloud.
Mes, allas ! allas ! ne vram qen,
Evidomp-ni pebes anqen !
Nan, tud diet, n'er guclimp mui:
Sic transit gloria mundi.

Mes dre e action diveza
E e'han da zisquen dec'h brémâ
Hac e nerz vras hac e gourach,
Ersin e nebeut a attach
Evit an oll madon terrien,

Dec'h, dec'h e varvas, christenien ;
Dec'h, da c'huec'h eus ar mintin,
E loncas ur chopinat guin,
E pignas hep sqeul na netra
E beg ar veen huella,
Evit dineja ar biguet :
Claustreou voa deàn lajet.
Crimpat a eure-ta hep sqeul,
Hac ar maro criz eus e heul.
Pa voa pignet bcte ar ar beg,
Bac erruet gant ar biguet,
E commanças gant an dorn-ss

Gant pehini e fagode ,
Gant an dorn-se gant pehini
Er guelac'h o carilloni ,
Gant an dorn-se , heb dihanna ,
E plecje ur e'hood en ur gana ,
Gant an dorn-se , ya gant honnes
A etenne ar piquet er mes.
Ar piquet eoz en dro dean
A grie grac , grac varnean .
En a dape al lapoucet
Hac o destume er gaouet .
Pa voa gret tout nemet disqen ;
E c'hase voar ur bot gueen ,
Hac e cri gant un ton joaus :
« **Sellit tout , goueet emeus .**
» **Ur vech all laquit elostreou ,**
» **Guemene e'hai ar gonidou .**
» **Me a yêl ta , mic'hieyen ,**
« **Divar o coust bremâ souden..... ***

N'en doa qet peur-ac'huet e c'her ,
Na veljomp e guillou en aer ,
Discolpet crac ar scour gantâ
Dre e ners vrás , na petra ta ?
Coueza a rès-a vranq da vranq ,
Tout e torjont , hini ne vanq ;
Flao , flao var ar pave e coue
A dronç-targas etouez ar ar goue .
Var choug e c'hil e c'herruas ,

E galon e escarmouchas
E gorf e dreus a oue bronset
E gostez a oue disloquet ,
E gof a antreas en e guein
Gant ar strong^ç vras demeus ar vein.

Penos , cleul, na voelit qet c'hoas
O cl^évet eur malheur quer bras !
Evir pris ur chopinad guin
Out maro ta, ma mab Morin !
A varc'hat mat piou n'er pêje ?
Da groc'hen hepqen en talie,
Guell e vije bet dit, allas !
Na pije guelet nez biscoas. *Amen.*

